

in voditeljev obrtnih-nadaljevalnih šol v ostalem delu kronovine, ki se izvolita iz srede; 10. ravnatelj obrtnega pospeševalnega zavoda in končno 11. zastopniki obrtnega in trgovskega stanu, ki jih volijo obrtne zadruge, oziroma zveze obrtnih zadrug in pa solnograški odsek zveze industrialcev.

Ker so na Kranjskem deloma druge razmere, bi se moral seveda tak svet obrtnih-nadaljevalnih šol primerno drugače sestaviti. Omenit naj še, da so na Solnograškem izvzete od tega zakona one obrtne-nadaljevalne šole, ki so priklopljene državnim obrtnim, oziroma strokovnim šolam. To je povsem naravno, ker so te šole neposredno podrejene c. kr. ministru za javna dela. Pri nas na Kranjskem je kočevska obrtna-nadaljevalna šola zvezana z državno strokovno šolo za mizarstvo v Kočevju, dočim so razne obrtne-nadaljevalne šole v Ljubljani neodvisne od ljubljanske državne obrtne šole. Seveda je želeli, da se iz strokovnih kakor tudi finančnih razlogov slično kakor v Kočevju tudi v gotovo važnejši Ljubljani priklopijo obrtne-nadaljevalne šole obrtni šoli.

Steska.

Razpis učiteljskih mest na Štajerskem.

O tem predmetu se bavi že v zadnjem „Uč. T.“ neki tovariš in je mnenja, da se naj učiteljska mesta ne razpišejo med vojno, ter podpira to svoje mnenje s primeri, ki so pa tuintam vendar nekoliko pretirani.

Tovariš je mnenja, da bi se potegovali za razpisana mesta večinoma tovariši, ki imajo že sedaj boljša mesta in ki se jim že itak „dobro godi“. Jaz pa mislim, da isti, ki imajo že sedaj boljša mesta, se ne bodo radi selili že zaradi stroškov ne čeravno bi ti stroški pač nikjer ne znašali „najmanj 2000 K“ — kakor trdi pisec v zadnjem listu. Saj se vendar ne bo potegoval nobeden za kako mesto kje na Rusko Poljskem! Kdor pa bi imel toliko različnega inventarja, da bi rabil samo za selitev 2000 K, tak tovariš se pa zanesljivo ne bo potegoval za nobeno mesto!

Takih učiteljev pa, ki se jim v teh časih „dobro godi“, je pa — po mojem mnenju — proketo malo, in taki ne bodo delali drugim mnogo zaprek pri kompetenci, zakaj kjer se meni godi dobro, tam tudi ostanem in od tam ne bom šilil drugam. Iz hudobije ali zaradi tega, da bi delal drugim nalašč škodo, pa vendar ne bo noben človek kom petiral. — Kar se pa še selilnih stroškov tiče, se pa ti tudi neposredno po vojni ne bodo za toliko znižali, da bi bil to sedaj vzrok za nerazpis mest.

Res pa je, da bi mobiliziranci trpeli precejšno škodo — posebno vojni ujetniki. Za take pa naj vsak okraj rezervira nekaj boljših mest — saj vendar ve vsak okr. šol. sv. za take — in tako bi se že dalo zenačiti. Sicer bo pa še dovolj mest ostalo nezasedenih, kakor je razvidno iz sledečega!

„Doma“ je le malo učiteljstva, ki bi se brez vzroka, in sicer tehtnega, rado selilo. Starejši, ki so izven vojaške obveznosti, bodo čakali na svojem mestu zaslužnega pokoja, ki ni več daleč. Če je pa še kak mlajši tovariš doma, je pa ali invalid — ali je pa oproščen. Če je invalid, si tudi zasluži nekaj boljšega, če je pa oproščen, pa bodi uveren, da ne bo šilil drugam, kjer ne bo imel iste ugodnosti! Mest bo torej za učitelje-vojake še vedno dovolj! In če je veljalo, da so razpisali učit. mesta na Kranjskem, nižjem Avstrijskem i. t. d. in da razpisujejo tudi povsod srednješolska mesta — bi, mislim, veljalo to tudi za nas štajerske ljudskošolce! Saj so vendar tudi v drugih deželah in „celo na srednjih šolah“ ljudje, ki nekaj mislijo in delajo v prid bodočnosti in v prid ter korist šole!

Pa še nekaj, dragi tovariš! Ker ne smejo razpisati učiteljskih mest, krajni in navadno tudi okr. š. sv. pa ne marajo večnih substitucij in supletinj, pa razpišejo kratkoma- lo mesto, kjer je bil vedno učitelj — za učiteljico. Tako so začeli pri nas v no- vejšem času precej praktimirati. Ali ni tudi tako mesto izgubljeno ne le za mobiliziranca, ampak tudi za učitelja nevojaka?! Torej učitelju ga ne privoščiš, pač pa prav mirno gledaš, ko sede na tako mesto učiteljica — in za vedno je izgubljeno za učitelja. Tako se izpodrivamo sami!

In poglejmo provizorične učitelje! Mnogo je takih, ki so že 5 — 8 let provizorični in ne morejo postati definitivni zaradi nerazpisa učit. mest. Ali ti ne trpijo zaradi tega? Manjšo plačo, leta se jim ne štejejo — kakor bi se jim drugače — lahko jih porivajo semintja, kakor hočejo itd. Ali ne pomisliš, dragi tovariš, da je takemu provi- zoričnemu učitelju — ki ima že 4 - 6 let usposobljenostni izpit — hudo, ko vidi, da mu pred nosom odgrizne lepo mesto učiteljica, ki je šele novembra let. l. napravila izpit?

Če se že mesta ne razpišejo, se mora vendar urediti stvar s „starejšimi provizoričnimi učitelji“, da se jih imenuje za definitivne! Drugače trpijo dovolj škode primerno z učiteljicami in to ima posledice vedno — bodisi pri kompetencah — ali pri prehodu v višjo stopnjo, pokoju itd. In če se ne razpišejo mesta učiteljev, se mora vsaj doseči to, da se ta mesta ne izpolnijo z učiteljicami. Če moramo čakati mi, naj še čakajo tovariši!

Na vsak način se mora ta zadeva rešiti! Ali bi ne mogla v tem oziru ničesar doseči „Zveza“ v zvezi z „Lehrerbundom“? Naj bi se vsestransko pretreslo in potem delalo! Ne vse pustiti mirnemu, ozir. nemirnemu in počasnemu toku časa in šolskih oblastij! To večno supliranje, substituiranje in razno drugo hiranje na šolskem polju ter v škodo ali korist poedincem mora enkrat prenehati! Tovariš, ki je za to, da se razpišejo mesta.

USPOSOBLJENOSTNI IZPIT ZA GOSPODINJSKE UČITELJICE.

Po naredbi c. kr. ministru za javna dela z dne 24. novembra 1916 št. 72.333, morajo učiteljske kandidatkinje za kuharske in gospodinjske šole napraviti zrelostni izpit od leta 1917 naprej le na izobraževališču za gospodinjske učiteljice na kuharski šoli gostilničarske zadruge na Dunaju ali pa na izobraževališču za gospodinjske učiteljice društva „Vesne“ v Brnu na Moravskem. Za naprej se bodo morale torej tudi kandidatkinje iz naših krajev na enem teh zavodov izobraževati za gospodinjsko- učiteljski poklic.

Nova vlada.

Dunaj, Božič 1916.

Novo ministru je sestavljeno tako-le: Ministrski predsednik in poljedelski minister: grof Clam-Martinic; notranje ministru: baron Handel; finančni minister dr. pl. Spitzmüller; justično ministru: baron Schenk; trgovinsko ministru: dr. Urban; nemški minister-krajan: dr. Baernreiter; delavsko ministru: baron Trnka; naučno ministru: bar. Husarek; železniško ministru: baron Forster; domobransko ministru: baron Georgi; galsko ministru: dr. pl. Bobrzynski. — O programu nove vlade poročajo uradno: V resnem času so bili sedanji vladi izročeni posli. Prevzela jih je s čutom velike odgovornosti, ki jo mora nositi Vzpostavitev popolnih ustavnih razmer, ustvaritev potrebnih predpogojev za to, izravnanje potov za parlament — to bo visoki smoter vlade. — Med prvimi naloga- mi vlade se nahaja sklep pogodbe med obema državama monarhije glede njih gospodarskega razmerja ter pripravljanje ožjih gospodarskih odnosov napram Nemčiji. Parlamentu se bodo predložile te združene zadeve ter trgovinske pogodbe, ki naj se sklenejo z drugimi državami, svoj čas v odobrenje. — Politiška in gospodarska konsolidacija Avstrije, strnitev sil vseh v državi živečih narodov, rešitev velikih socialnih nalog, ki so zaradi vojne pridobile na pome- nu, izpopolnitev ljudske vzgo- je v smeri splošne izobrazbe, pravstvene utrditve doraščajo- če mladine in utrditve državljanstva mišljenja, zavoljo vojne potrebna nova ureditev državnega gospodarstva, lečenje ran vojne ter zopetna zgradba razdejanega in vse polno drugih vstajajočih nujnih vpra- šanj stavijo do vlade in parlamenta v bodočnosti največje zahteve. — Nepozabljeni naj bodo naši za obrambo domovine boreči se vojaki, za katere bijejo v Avstriji vsa srca in za katerih invalide in zaostale skrbeti smatra vlada za svojo sveto dolžnost. — Vlada se ne obotavlja označiti splošne smeri, v katero hoče pravična napra- m vsem narodom monarhije kreniti, zavedajoč se da potrebuje sodelovanja vseh onih, ki jim je bodočnost Avstrije pri srcu.

„Arbeiter-Zeitung“ piše o novem ministru, da je to ministru koalicija desni- ce gosposke zbornice z nemškim National- verbandom. Nova vlada je izbira nebirokratov, mož tekoimenovanega praktičnega živ- ljenja, in birokracija se jim bo, podpirajoč jih, podrejala; socialno je vlada strogo nasprotje Stürgkhove vlade, politiško popol- noma drugačna, kot jo je hotel Spitzmüller; nacionalno pa tudi nasprotje onega, kar so govorili, da namerava Spitzmüller. Končno pravi imenovani list: „Odgovornost napram ljudstvu je za novo vlado prevzel nemški Nationalverband in jo tudi nosi; to hočemo ugotoviti in tega se bomo držali.“

Prince Konrad Hohenlohe, doslej skupni finančni minister in prej namestnik v Trstu, je od cesarja Karla imenovan za njegovega prvega najvišjega dvorjanika

Pristopajte kot člani k „Rdečemu križu“!

Književnost.

Koledar (Vestnik) XXXI. šolske Druž- be sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za navadno leto 1917. — Izdalo in založilo vodstvo. — Cena 1 K 20 vin. — v Ljublja- ni. Tisk „Narodne tiskarne.“ 1916 — Za običajno koledarsko vsebino je izvršen raz- predelek „Narodnemu delu,“ ki govori na prvem mestu o devetdesetletnici Luke Svetca. Opisano je življenje Antona Poljšaka, ki je ostavil C. M. D. vse svoje imetje, vredno nad 30000 K. — Leposlovne vsebine je Meš- kova črtica, Odpusti! — O'čitek, Vojne in druge smrtne žrtve v vrstah D. C. M. — je posvečen našim C. M. pokojnikom. Tu čitamo tudi imena za Družbo zaslužnih in od vojne vihre uničenih slovenskih učiteljev, ki so: Anton Turk, Rado Meršek, Julijan Gerdol in Justin Arhar. — V sestavku „Sto- letnica dveh odličnih Slovencev“ se spom- nija Družbeni potovalni učitelj Ante Beg Davorina Trstenjaka in Andreja Pirnata. — Zanimiv je članek ing. Janka Mačkovška, Narodnosti na Primorskem po prvem urad- nem raziskovanju pred 70 leti. — Na zaključku tega razpredelka je tovariša Cirila Petrovca spis, Otroci namesto odraslih. — Navmes so priobčene pesmi Manice Koma- nove, Josipa Jurca in Ksaverja Meška. — Naslednji razpredlek govori o gmotnem in šolskem stanju ter o delovanju naše šolske družbe. — Koledar zaključuje ogla- si. — Tudi letošnji koledar C. M. D. je prava in pristna slovenska knjiga, ki bi ji morali odpreti pot v vsako slovensko hišo in v vsako slovensko rodovino. Ona je priča naše požrtvovalnosti, naših bojov in naporov za rešitev, vzgojo in pouk sloven- ske mladine! Naj bi nihče ne preslišal po- ziva Družbenega vodstva, ki se glasi: „Na- ša glavna obrambna postojanka je in ostane naša šolska Družba sv. Cirila in Metoda; zanj postavimo baš sedaj svoje skrajne sile!“ — Teško je to ob naših ogromnih žrtvah, ki jih zahteva od nas sedanji čas! toda mora biti, ker hočemo Slovenci lepše živeti v bodočnosti, nego smo živeli v pre- teklosti!

Pedagoški Letopis za leto 1915. XV. zvezek. Na svetlo daje Slovenska šolska Matica v Ljubljani. — Uredil H. Schreiner. — Ljubljana 1916. Natisnila „Učiteljska tiskar- na“ v Ljubljani. — Str. 94. — Imenovani Letopis obsega nastopne članke, oziroma poročila: 1. Sodelovanje slovenskega učitelj- stva v svetovni vojni. Sestavil je to našo vojno in smrtno kroniko s spretno roko Jos. Schmoranzera. Delo seveda ni popolno ker obsega poročilo vojno dobo do konca l. 1915. Natančno bo mogoče govoriti o tem poglavju šele po vojni, ko bo S. Š. M. pač poskrbela, da izide o tem sodelo- vanju slovenskega učiteljstva posebno delo (knjiga) z natančnimi podatki in s slikami zaradi vojne padlih ali umrlih naših tova- rišev. — 2. Mladinsko skrbstvo, oziroma mladinska zavetišča strokovnjaško instruk- tivno in z vnmajočo ljubeznijo obravnava ravnatelj in predsednik H. Schreiner, ki go- vori z enako skrbjo, stvarnostjo in objektiv- nostjo o načelnih in splošnih vprašanjih, kakor o posameznostih in detajlih. — 3. O delovanju S. Š. M. v l. 1915 podrobno po- roča družbeni tajnik prof. M. Pirc, 4. del pa zavzema imenik upravnega odbora in društvenikov ter zaznamek dozdej izdanih in založenih knjig S. Š. M. Imenik in zaz- namek je s priznano spretnostjo in natan- čnostjo sestavil blagajnik tovariš Jakob Dimnik. Imenik se je jako, preveč skrčil, saj šteje S. Š. M. sedaj le 761 članov. Voj- na jo je hudo udarila. Treba bo zopet mno- go novega dela in žrtvovanja, da pridemo na prejšnjo višino in preko nje! — Poleg Bežkovega „Občnega vzgöjeslovja,“ ki smo o njem že obširno govorili, je Pedagoški Letopis knjižni dar naše ljube S. Š. M. za l. 1915. Ob skromnih sredstvih nam je da- la dovolj ker sta obe knjigi lepi po obliki in bogati po vsebini. Pa — naši sta!

Delajte za čim lepši uspeh V. vojnega posojila! O uspehih nam takoj sporočite!

Srednješolske vesti.

Zaposlovalnemu tečaju goriških učitelj- šč v Ljubljani je blagovoli klakloniti kuratorij slavne Mestne hranilnice ljubljanske v svrhu obdaritve ubožnih begunskih go- jencev in gojenk 300 kron. Bodi mu na tem plemenitem činu izrečena presrčna za- hvala! Bog plati!

Umril je v italijanskem ujetništvu Oli- viero Stua, profesor na italijanskem učiteljšču v Gradšču ob Soči. Vojna z Italijo ga je doletela doma, interniran je bil prvotno v Sardenji, potem je bil puščen na svobodo ter je živel v Firenci. Star je bil 33 let. Pripadal je Faiduttijevi stranki.

Spomin na pokojnega tajnega svet- nika Thalloczya. Dr. J. N. pripoveduje v „Slovenskem Narodu“: Spoznala sva se v

Belgradu, kjer sem občudoval njegov spomin in njegovo informiranost o kranjskih razmerah. Na tako visokem mestu, kakor ga je zavzemal Thalloczy, ga gotovo ni moža, ki bi jih poznal tako točno kot on. Izvzeti so seveda oni, ki so zrasli na naših tleh. Kakih 14 dni pred njegovo smrtjo sva se še skupaj vozila ob priliki njegovega nadzorovanja Sandžaka. Ločila sva se pri staroslavnem srbskem samostanu Miloševu, in takrat mi je dejal: „Kolikor sem prišel v svojem življenju v dotiko s profesorji, sem našel največjo nadarjenost za jezike in sposobnost za organizacijo med profesorji slovenske narodnosti. Solstvo v Bosni in Hercegovini je delo slovenskih pedagogov. Obžalujem, da ne zavzemajo več tam vo- dilnih mest.“ Lepše sodbe ne potrebujejo zase niti nasprotniki slovenskih pedagogov!

Vodstvo zaposlovalnih tečajev go- riških učiteljšč v Ljubljani je prejelo za porazdelitev med siromaš-e begunske go- jence in gojenke 500 kron od g. Antona Štreklja, ravnatelja deželne kmetijske šole v Gorici ter poljedelskega učitelja na moškem učiteljšču goriškem (sedaj na c. kr. prehranitvenem uradu v Knitfeldu) kot del učne nagrade in enoliko vsoto 500 K od slavne Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani. Bodi obema dobrotnikoma na velikodušnem darilu v imenu bednih obdarovancev izrečena na- toplejša iskrena zahvala!

Zaposlovalni tečaji goriških učiteljšč v Trstu. Namestnik baron Fries-Skene je poveril vodstvo zaposlovalnih tečajev go- riških učiteljšč v Trstu profesorju goriške slovenske gimnazije dr. Karlu Pirjevcu.

Za provizoričnega glavnega učitelja na učiteljšču v Ljubljani je imenovan suplent Ivan Vesenjaka.

Kranjske vesti.

—r— Enkratna dragljska podpora za deželne vpokojence. Na seji dne 9. decembra t. l. je deželni odbor sklenil, da na- kaže onim osebam, ki uživajo iz deželnih sredstev temeljem bivšega pragmatičnega službenega razmerja v deželni upravi po- kojnine, vdovnine, sirotinske preskrbnine do najvišjega zneska 3000 K, enkratno podporo 200 K. Ljudskošolsko učiteljstvo ni v pragmatičnem službenem razmerju deželne uprave in zato za tisto ne velja navedeni sklep. Toda čeprav je tako, vendar je tudi to učiteljstvo skupina živih ljudi, ki jim je treba hrane, obleke in stanovanja. Bilo bi plemenito delo humanitete, ako seže de- želni odbor preko pragmatičnega službenega razmerja do dra- ginjskih podpor, ki jih tudi vpo- kojeno učiteljstvo krvavo po- trebuje!

—r— Iz laškega ujetništva se je oglasil enoletni prostovoljec četovodja A bin Smole, učitelj v Rovi. Piše, da je bil dne 2. novembra 1916 težko ranjen in ujet. Zadobil je 8 ran, in sicer 2 v prsi, 2 v levo in 4 v desno roko. Zadnje štiri so lahke in ga ne ovirajo. Najhujša je ena sredi prsi. Pravi, da bo ozdravel in ni treba imeti skrbi zanj.

—r— Iz ljubljanskega občinskega sveta z dne 18. t. m. Župan dr. l. Tavcar se spominja s toplimi besedami umrlega čast- nega meščana dvornega svetnika Levca in dvornega svetnika Hubada. — Župan na- znani, da se je pričela na deželni vladi akcija, ki stremi za tem, da se preskrbi ubožna šolska mladina z obuvalom in da se ji da primeren zajtrk in primerno kosilo v zavetiščih, ki so za to določena. Pri po- svetovanjih na vladi se je izkazalo, da bi stala ta akcija kakih 60.000 K, ter je župan obljubil izdatno podporo mestne občine ljubljanske. Izprosi si v te svrhe 15.000 K iz 'provizacijskega zaklada. (Sprejeto) — Za ubožne dijake I. državne gimnazije je župan imenovan občine nakazal 500 K, za ubožne dijake II. državne gimnazije pa 200 kron podpore. (Odobreno.) — Za namest- nika zastopniku občinskega sveta v c. kr. deželnem šolskem svetu je bil po sporočilu županovom na mesto občinskega svetnika dr. Novaka, ki je to mesto odložil, izvoljen državni poslanec dr. Vladimir Ravnihar. Na županov predlog izrazi občinski svet dr. No- vaku zahvalo za njegov trud, ki nalaga za- stopniku mesta mnogo neprilik ter je vedno obsojen, da tiči v manjšini. — V stavbni odsek sta bila izvoljena občinska svetnika tovariša nadučitelja Jakob Dimnik in Anton Likozar. Ta poslednji je bil izvoljen tudi v upravni odbor za mestne voznje. — C. kr. mestni šolski svet je podal končni obračun stroškov za počitniško dnevno zavetišče. (Poročal občinski svetnik tov. Likozar.) Stroški znašajo 4240 K, prejemi pa 5168 K 58 v. (Odobreno.)

—r— S Cola nad Vipavo. Vedoč, da bo naš bližnji sovražnik tem hitreje pre- magan, čim izdatnejša bo naša denarna pomoč napram domovini, je prebivalstvo na

Čolu nad Vipavo na poziv šolskega vodstva prijavilo ter tudi osebno izročilo imenovanemu vodstvu vsoto 30.800 K na peto vojno posojilo. To vsoto je šolsko vodstvo izročilo denarnemu zavodu v Šturjah pri Ajdovščini.

—r— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je podpisala petega vojnega posojila 4000 K.

—r— Napredna občina. Občinski odbor mesta Kranja je za leto 1916 dovolil te podpore; Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 200 K, Zavodu sv. Nikolaja v Trstu 30 K, Društvu Mladika v Ljubljani 50 K, Podpornim društvom za slovenske dijake na Dunaju, v Gradcu ter Pragi po 50 K in Narodni čitalnici v Kranju za ljudsko knjižnico 250 K.

—r— Odlikovanje. Poročnik v rezervi nekega pehoinnega pešpolka Drago Česnik je bil odlikovan s Signum laudis za hrabrost pred sovražnikom. Nahaja se na jugozapadnem bojišču od začetka vojne z Italijo in je bil že poprej odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Odlikovani poročnik je sin tovariša Dragotina Česnika, nadučitelj v Knežaku. Čestitamo obema!

— Stotnik generalnega štaba Anton Lokar, sin tovariša nadučitelja v p. Ivana Lokarja iz Ljubljane, je dobil od turškega sultana za uspešno sodelovanje pri turški vojski Medždije red IV. razreda. Imenovani je dobil tekem vojne poleg več avstrijskih že tudi bolgarsko odlikovanje. Čestitamo očetu in sinu!

—r— Iz ljudskošolske službe. Na lastno prošnjo je zaradi bolezni začasno vpokojena učiteljica Ivana Smoletova v Planini pri Logatcu; namesto nadučitelja Friderika Pehanija, ki je zaradi bolezni na dopustu, bo suprirala na šoli v Trebnjem preizkusna kandidatinja Avgusta Spetzlerjeva; namesto učiteljice Ivane Nagu-Zalokarjeve, ki ima dopust zaradi bolezni, je nastavljena za suplentinjo na šoli v Orehoviči abs. učiteljska kandidatinja Justina Hitjiva; namesto obojele učiteljice Viljemine Vidičeve bo suprirala na šoli v Poljanah abs. učit. kandidatinja Jožefina Webrova. — Brezplačna šolska praksa na II. mestni slovenski deški ljudski šoli v Ljubljani je dovoljena izprašani učiteljici Ljudmili Slanovčevi. — Namesto obojele učiteljice Helene Franketove bo suprirala na ljudski šoli v Brezjah abs. učit. kandidatinja Franciška Baragova; na šestrazrednici na Viču bo supriral nadučitelj Matija Lavrenčič iz Št. Petra pri Gorici; na zasebni nemški ljudski šoli v Spodnji Šiški so nastavljeni kot pomožne učiteljice Marg. Ranzingerjeva, Marija Achtschinova, in Ida Reitzeva. — Namesto obojele učiteljice Kristine Ravnikarjeve bo suprirala v Sv. Križu abs. učit. kandidatinja Zofija Miklavčičeva; namesto obojele učiteljice Marije Bianchini-Mohorčičeve bo suprirala v Šturjah abs. učit. kandidatinja Josipina Černetova; dosedanja suplentinja Josipina Kmetova bo začasno vodila šolo. — Namesto obojelega nadučitelja Friderika Pehanija bo začasno vodil šolo v Trebnjem definitivni učitelj Gustav Spetzler; prov. učiteljica Gizela Ušeničnikova je prestavljena nazaj na ljudsko šolo v Mengšu, suplentinja Helena Fischerjeva je imenovana za prov. učiteljico v Stranjah ter bo začasno tudi vodila šolo. Namesto vpoklicanega nadučitelja Franca Rojine bo vodila začasno štirirazrednico v Šmartnem def. učiteljica Marija pl. Kleimayrova; bivša provizorična učiteljica v Radomljah Angela Nerima bo suprirala namesto vpoklicanega nadučitelja v Stranjah Maksa Komana; provizorični učitelj Franc Rant v Št. Patru na Krasu je imenovan za provizoričnega učitelja pri Sv. Petru v Ljubljani. Začasno je vpokojena učiteljica Antonija Vohinc Mahkotova v Cerkljah. — Namesto obojele učiteljice Jožefine Zakrajškove bo suprirala na ljudski šoli v Blatni Brezovici bivša poizkusna kandidatinja na Vrhniki Albina Levstikova.

—r— Deželni odbor je dočel ljudskošolskemu učiteljstvu za kmeljski pouk v šolskem letu 1915/16 remuneracijo za vso deželo enotno po 1 K 20 vin. za uro.

—r— Umrla je pri Sv. Jurju pod Kumom dne 11. t. m. gospa Franja Pečnikova, rojena Stoparjeva, soproga nadučitelja tovariša Josipa Pečnika, v cvetoči dobi 22 let. Pokopali so jo v Šmartnem pri Litiji. Bila je plemenita, blaga slovenska žena. — Kruto prizadetemu tovarišu naše iskreno sožalje, pokojnici pa ljub spomin!

—r— Skrbstvo za ubožno šolsko mladino. Na deželnem predsedstvu kranjskem se je ustanovil pod častnim predstvom župana dr. Ivana Tavčarje upravni odbor Dnevni zavetišč za ubožno šolsko mladino v Ljubljani, ki se na seji dne 14. t. m. sledeče konstituiral: Predsednik: Michael Opeka, c. kr. dež. šolski nadzornik; podpredsednik: Ernest baron Schönberger, c. kr. dež. vlade svetnik; tajnik in blagajnik: Fran Lavtižar, c. kr. šolski nadzornik; namestnik: Jakob Dimnik, nadučitelj, odborniki: dr. Vinko Gregorič, primarij, dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški, c. kr. sanitetni nadzornik, Gustav Nebenführer, nadupravitelj dež. dobrotelnih zavodov, Janko Nep. Jeglič, nadučitelj, Božidar Valenta, šolski ravnatelj.

—r— 40 letnica šolskega nadzornikovanja. Iz Postojne nam pišejo: Dne 12. decembra t. l. je preteklo polnih štirioaset let, odkar je bil g. šolski ravnatelj Ivan Thuma imenovan za c. kr. okrajnega šolskega nadzornika v postojnskem okraju. Pač redek slučaj, ki mu ni enakega v Avstriji in mogoče niti izven mej naše države, da bi kak šolnik nepretrgoma tako dolgo dobo oskrboval posel okrajnega šolskega nadzornika! V logaškem šolskem okraju nadzoruje ljudske šole že 21 let. Številne čestitke, ki jih je obče priljubljeni slavjenec prejel iz vseh krogov, zlasti pa od zvesto vdanega mu učiteljstva, so najlepši dokaz, da uživa povsod visoko spoštovanje, naklonjenost in ljubezen. Posebno ga je počastilo občinsko zastopstvo v Postojni, ki ga je ravno na dan njegovega jubileja prijetno presenetilo in imenovalo za častnega meščana mestne občine postojnske. Dne 12. t. m. so tukajšnji uradniki, učiteljstvo in duhovščina priredili gospodu nadzorniku v hotelu „Jama“ časten večer, ki so na njem v toplih besedah proslovljali njegove nemilne zasluge za šolstvo z željo, naj bi mu bilo usojeno še mnogo let v krepkem zdravju javno službovati v prid in blaginjo učilstva in šolske mladine!

Štajerske vesti.

—š— Učiteljska gosp. in kreditna zadruga v Celju je razposlala vsem lanskim naročnikom „Naročilne in plačilne liste.“ Kdor ni dobil tega lista in bi rad naročil časopise po zadugi, naj se takoj oglasi zanj v Liboje, p. Petrovče. — Imenovana zadruga je podpisala 1000—K. V. vojnega posojila pri Zadrugi Zvezi v Celju. — Clan načelstva, poročnik g. Fran Voglar, je zaradi težkih naporov v hudi zimi obolel in se nahaja v rezervni bolnici v Salzburgu.

—š— „Lehrerbund“ v Gradcu, to je zveza celokupnega štajerskega nemškega in slovenskega učiteljstva, izda za leto 1917. šematizem za štajersko šolstvo. Že leta 1913, ko je bil izdan zadnji šematizem, so objavili, da bodo šolski kraji imenovani tudi v slovenskem jeziku, kar bistveno poveča praktično vrednost take priročne knjige za spodnještajersko učiteljstvo. Šolska vodstva, ki morajo uradoma doposlati potrebne podatke uredništvu, naj pristavijo tudi domače slovensko ime svojega kraja: odbornike, ki jih je poslalo v Zvezi odbor slovensko učiteljstvo, pa pozivljamo, naj vplivajo pri uredništvu, da se ta naša zahteva letos dosledno izvede.

—š— Iz Slovenske Bistrice nam pišejo: V vrsto odlikovanih učiteljev je stopil danes — t. j. 13. t. m. — tudi enoletni prostovoljec narednik Fran Žagar, učitelj na okol. deški ljudski šoli v Celju. Poveljnik I. stotnije rez. čast. šole v Slov. Bistrici mu je pripel na prsi železni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje za zasluge, ki si jih je tov. Žagar pridobil kot rač. podčastnik na italijanskem bojišču potem, ko je okrevl po težki rani, dobljeni v Galiciji spočetkom vojne. Tov. Žagar je v vojni že izza mobilizacije. — Čestitamo iskreno!

—š— Dobrna pri Celju. Učiteljica Helena Levstikova je za svoj razred podpisala 100 K V. vojnega posojila, ki jih je nabrala med dobrotniki šole. Ta denar se pripiše kot kapital v prid šolske kuhinje.

Goriške vesti.

—g— Za slovenske begunske otroke v taborišču Wagna pri Lipnici sprejme ondotna uprava izprašano vrtnarico. Hrana in stanovanje v taborišču; mesečna plača 75 K. Prošnje za to mesto, ki jim je prišlo izpričevala, je vposlati na baročno upravo.

Tržaške vesti.

—t— Za šolske potrebščine je daroval učencem deške CM šole na Acquedotto g. Jakob Perhanc, trgovec, 30 K, za kar se mu učenci kot tudi učiteljstvo najlepše zahvaljujejo.

—t— Odlikovanje tržaškega slovenskega šolnika. Minister za uk. in bogocastje je podelil z razpisom z dne 30. nov. 1916, št. 35.961, nadučitelju obče ljudske šole na Opčinah, Stefanu Ferlugi, ob priliki stalne upokojitve v priznanje mnogoletnega marljivega delovanja v šoli in izven šole naslov ravnatelja. Iskreno čestitamo vrlemu kulturnemu delavcu!

—t— Šolska kosila v Trstu. Po prizadevanju namestnika Fries-Skeneta so v Trstu uvedli šolska kosila tudi na nemških državnih in slovenskih občinskih šolah v Trstu in okolici. Zaenkrat samo v omejenem številu, a poseben odbor dela na to, da bi dobivali vsi potrebni šolski otroci v šoli kosilo, oziroma zajtrk. Sedaj so razmere te-le: V mestnih šolah je 13.605 učencev, od

teh je prosilo za kosilo 7113 otrok, dobiva ga doslej 1913 otrok; v okoliških šolah (Barkovlje, Sv. Ivan, Rojan, Škedenj in zgornja okolica) je 5825 otrok, od teh je prosilo za kosilo 3214, dobiva ga 786. Vsega je torej v tržaških občinskih šolah 19.430 otrok, med temi 10.427 ubožnih, ki jim bi bilo preskrbeti brezplačno kosilo. K temu treba prišteti še otroke na nemških državnih in slovenskih zasebnih šolah. Odbor za šolska kosila se sedaj dogovarja z merodajnimi činitelji, kako urediti vprašanje stroškov in organizacije za uvedbo splošnih šolskih kosil za vse ubožne šolske otroke. Glavno besedo bo vsekakor imela aprovizacijska komisija, ki bo preskrbovala potrebna živila in prevzela na svoje rame najbrž tudi del stroškov ostalo bi dali mestna občina in država. Nekaj malega bodo prispevali tudi manj ubožni starši.

—t— Spominska lipo v Rojanu. Iz Rojana poročajo „Edinosti“: V soboto, dne 16. t. m. je rojanska ljudska šola praznovala izredno slovesnost. V spomin na čas, ki ga živimo, na dogodke, ki nam pretresajo srea, je mladina rojanske šole vsadila pred šolskim domom lipo — simbol ljubezni do ožje slovenske in širje domovine in ljubezni do cesarja in njegove rodovine. Slavnost je počastil s svojo navzočnostjo g. okrajni šolski nadzornik Ivan Nekerman. Ob 1/2 8. se je udeležila šolska mladež z učiteljskim zborom sv. maše v farni rojanski cerkvi. Po cerkveni slovesnosti se je mladina zbrala na primerno okrašenem prostoru pred šolskim poslopjem, kjer je z velikim zanimanjem in posebno zbranostjo prisostvovala določenemu vzpored. Točka za točko se je vrstila, pesem za pesmijo je vrela iz čistih otroških grl, da se je okolo stoječim materam in odraslim ukradla skrivaj solza radosti iz oči. Izmed vsega naj posebe omenim, da je blagoslovljenje vsajene lipe izvršil šolski katehet g. Musizza. Šolski voditelj Fr. Fonda je v lepem govoru primerno pojasnil otrokom pomen dneva in slavnostnega čina. Starejša učenka in mlajši učenec sta izborno deklamirala vsak svojo pesem, spisani nalašč za to priliko. Točno in lepo izvajano je bilo petje pod vodstvom učitelja Gruntarja. Okolo 1/2 10. je slavnost končala. Otroci in starši so se vračali domov s trdno zavestjo, da „naš je ta dom. V njem svoj smo gospod; in za kraljevstvo nam tuja ni mari! Šesto stoletje habsburški nam rod z žezlom pravičnim že tod gospodaril...“

Mi pa pristavljamo, da bi bilo tudi za naprej tako!

Podpisujte V. vojno posojilo!
O uspehih svojega dela za to posojilo nas takoj obvestite!

Z Dunaja.

Novo poslopje tehnike bodo zgradili na Dunaju. Skupina tvorničarjev je izjavila, da da za novo zgradbo 2 milijona kron; stavbišče, vredno 600.000 kron, bo darovala dunajska mestna občina. Poslopje bodo zidali za aspanškim kolodvorom.

Umrl je na Dunaju poveljnik vojaškega geografskega zavoda fcm. Otton Frank.

Proti tuberkulozi. Na Dunaju se je 17. t. m. vršilo zborovanje, na katerem so razpravljali o tuberkulozi in posebno o odnošajih med vojno in tuberkulozo. Zborovanja so se udeležili zastopniki vojaške in civilne oblasti.

Nemci na dunajskem vseučilišču v manjšini. „Reichspost“ prinaša o razmerju slušateljev na dunajskem vseučilišču v zimskem tečaju 1915-16 ta števila: 632 juristom iz Galicije in Bukovine stoji nasproti samo 831 juristov iz ostalih avstrijskih dežel; pri filozofih je razmerje 412 : 670, pri medicincih celo 596 : 416. Ker je od slušateljev iz ostalih avstrijskih dežel najmanj ena tretjina nemškega rodu, nastane važno dejstvo, da so v vojnem času Nemci na dunajskem vseučilišču v manjšini.

Vojne doklade za državne uslužbence so že dovoljene od 1. dec. dalje. Tako poročajo. Doklade niso enotne, marveč so posebe določene za samske, ožene, za tiste, ki imajo otroke, in za tiste, ki jih nimajo; najvišje doklade dobe družine, ki imajo več nego dva otroke. Delavci, slugi, poduradniki in nižji uradniki dobe bistveno višje doklade nego visoki uradniki. — Radovedno se izprašujemo, kaj se zgodi z učiteljstvom, ki ni v državni službi? Državnemu učiteljstvu je namreč glasom istega poročila dovoljena v isti izmeri kakor lani zopetna enkratna podpora.

Iz Prage.

Mecen češkega naroda. Iz Prage nam pišejo: V Lounu na Češkem je umrl te dni v 77. letu svoje dobe nekdanji industrialec Josip Sila, ki je imenoval Osrednjo Matico šolsko za svojega glavnega dediča. V svoji

oporoki se je spomnil raznih narodnih in dobrotelnih ustanov in svojih sorodnikov. Po odbitku vseh teh legatov utegne ostati šolski družbi okolo 100.000 K. Ta znesek pa more družba v smislu želje pokojnikove reklamirati šele po vojni. Narod bo blagoslovljal spomin tega dobrotnika, pridruživšega se veliki vrsti drugih, ki so na sličen način z dejanjem posvedočili svojo ljubezen do naroda.

O profesorju Masaryku nam pišejo iz Prage: Medtem, ko so še nedavno listi poročali, da deluje poslanec profesor Masaryk na londonski univerzi, javljajo sedaj iz Petrograda, da je filozofična fakulteta tamkajšnje univerze ponudila dr. Masaryku profesuro, ki jo je ta tudi sprejel. Profesor Masaryk je baje že v Petrogradu ter prične skoraj s svojimi predavanji.

Iz Zagreba.

Pogojna kazenska obsodba na Hrvatskem. Iz Zagreba nam poročajo: Na Hrvatskem imamo zakon z dne 26. avgusta, ki je uvedel pogojno kazensko obsodbo. Pred sodiščem v Osijeku sta morala dva fantiča odgovarjati zaradi neke tatvine. Sodnik ju je proglasil krivima in obsodil vsakega na 2 dni zapora. Obenem pa je z ozirom na olajševalne okolnosti na podlagi rečenega zakona proglasil, da se izvršitev kazni odloži za leto dni. Ako se v tem času ne pregrešita proti zakonu, se kazni sploh ne izvrši, in ne nastopijo za njiju posledice, združene s kazensko obsodbo. Hrvatska sme biti zadovoljna, da ima tak zakon, ki odgovarja modernim nazorom o namenu kazenske justice, ki je: boljšanje in ne uničevanje eksistenc. Posebno velja to za mlade ljudi, ki so grešili bolj iz lahkomišljenosti nego pa iz nagona do greha. — Take mladostne grešnike bo dobrota zakona o pogojni obsodbi gotovo v največših vrstah vračala zopet na pravo pot, dočim bi izvršitev kazni, posebno pa nje posledice morda usodno vplivale na vse njihovo poznejše življenje. — Tak zakon je res moderno delo!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Na stotisoče ljudi je vojna že uničila — tiskarskega škrate ne more! V članek, ki smo ga zadnjič priobčili o Levcu, je ta hudoba natresla nekaj napak, ki jih je treba popraviti. Na 2. strani proti koncu prvega odstavka beri: izčerpalo (ne izčrpala!), na 3. strani v 3. vrsti spodaj: razboljena (ne razbeljena!), proti koncu prve kolone na isti strani: nič poziranja (ne pozivanja!), v opazki pod črto dvakrat: stopnica (ne stopnjica!), v 2. koloni v 5. vrsti zgoraj: ustaviti (ne vstaviti!), proti koncu iste kolone: aranžirajte (ne angažirajte!), in proti koncu tretje kolone: dovolj (ne dovolj!) Druge napake lahko preskočimo brez jeze.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

V današnji številki prilagam o p. n. naročnikom poštne položnice, ki se naj jih za vplačila izaljučno poslužujejo, ker moramo za p. nak. plačevati zvišano dostavnino.

Na levem, belem robu prejemnice je napisan morebitni dolg, kdor nima ničesar napisanega, je z naročnino na čistem do 31. dec. t. l.

Vztrajajte in podpirajte stanovsko glasilo, ki se vedno poteza za naše pravice in koristi in pridobivajte mu novih naročnikov. List je vsled vojnih razmer tudi mnogo izgubil in more le tedaj uspevati, ako ga z rednim vplačevanjem naročnine krepko podpirate.

Vsem p. n. naročnikom in naročnicam želi srečno in boljše novo leto

Upravništvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naročajte in širite naš list!
— Pridobivajte mu novih naročnikov! — Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

Učiteljica

v lepem kraju Spod. Štajerja v toplicah želi menjati s kolegino, najboljšo v okolici Celja ali pa tudi drugje ob železnici. Naslov na upravništvo lista,